

Állami kezelésben levő erdők vadászati jogának értékesítéséről.

Írta: Rohosy Samu m. kir. főerdőmérnök.

Az államerdészeti hatóságok, nevezetesen a kezelő erdőfelügyelőségek sokoldalú teendői között jogos figyelemre tarthat számot, hogy az állami kezelésben álló egyes erdők vadászati jogának értékesítése, miképpen van az egyes birtokosságok által végrehajtva.

A világháború előtti boldogabb időkben és általános gazdasági jólétben nem volt ez annyira fontos tényező, mint ma, amikor az egyes gazdaságoknak minden jövedelmezési lehetőséget a legelőnyösebben kell kihasználni. A háború előtti időkben még nem is volt felszínen, az az újabban sokat vitatott kérdés, hogy sport-e inkább a vadászat, vagy egy nemzetgazdasági ágazat? és ennek megfelelően az állami felügyelet intézkedéseivel stb., melyik irányzatot hangsúlyozza ki?

Bár jelen tárgyamba fenti kérdés is némileg belekapcsolódik, mégsem célom ebbe beleszólni. Úgy gondolom, mindkét nézetnek megvan a maga jogosultsága és bizonyos, hogy vannak olyanok, kiknek a vadászat kizárólag csak sport és vannak, akiknek kizárólag csak üzlet.

Ezen különböző két gondolkodásnak hatása megnyilvánul a legkülönbélebb változatokban az állami kezelésbe vett erdők birtokosainak a vadászati jog értékesítése körüli intézkedéseiben is. Az államerdészeti hatóságok s elsősorban is a kezelő erdőfelügyelőségek ez irányban fontos szerepköre ott kezdődik, hogy a különböző felfogásokat és irányokat közös nevezőre hozva, a szélsőséges gondolkodások káros és nem kívánatos hatásait előre kivédje, továbbá, hogy a törvények és rendeletek által szabályozott értékesítési módokat megkerülni ne hagyja, nehogy egyesek, vagy külön csoportok jogosulatlan hasznot és nyereszke­dést folytas­sanak a közösség rovására.

Amilyen egyszerű azonban fenti feladatot kitűzni, olyan körülményes és nehézkes azt végre is hajtani s a legkülönbélebb akadályokat elhárítva, a birtokossági erdők vadászati jogát a legegyszerűbb és jövedelmezőségi szempontból is a legelőnyösebb módon értékesíteni.

Feladatunk megkönnyítése végett kapcsoljuk ki a tárgykörből azon állami kezelésbe vett erdőket, melyek 200 k. holdon aluli kiterjedésüknél fogva nem képeznek önállóan értékesíthető vadászterületet, hanem a vadászati jogot egyéb községi területekkel egybekapcsolva értékesítik. Ezen értékesítés a közigazgatási hatóságok dolga, vagyis a községi képviselőtestületé és mint vagy­fon­felügyeleti hatóságnak és elsőfokú fellebbezési fórumnak:

az alispáné. Itt esupán azt óhajtom megjegyezni, hogy a kezelő erdőfelügyelőségeknek szükséges figyelemmel kísérni, vajjon az egyes erdőbirtokosságok megkapják-e a községi előljárástól a nekik területaránylag járó vadászbérösszegeket? Ugyanis a legtöbb helyen az a szokás, hogy azt nem fizetik ki a birtokosnak, hanem közvetlen használják fel köz- vagy egyéb célokra, ez pedig nemcsak hogy helytelen, de egyenesen rendeletbe, sőt törvénybe ütköző, mert az 1883. évi XX. t.-c. 3. §-a szerint a vadászati bérjövédelmet a tulajdonosok között kell felosztani s mert a gyakorlatban ezt nem szokták betartani, a m. kir. belügyminister Úr ennek az állapotnak megszüntetése végett adta ki az 1929. évi 100.000. sz. körrendeletét, mely külön is kötelességévé teszi a községeknek a vadászati bérjövédlem szétosztását. Ezt még kiegészíti ugyane kárgyban kiadott s valamennyi vármegye közig. biz. gazdasági albizottságához intézett 28.175/1931. F. M. rendelet.

Az is gyakran előfordul, hogy az állami kezelésbe vett erdő kisebb ugyan 200 k. holdnál s így nem képezhetne önálló vadászterületet, azonban kiegészíthető az erdő a birtokosság egyéb mezőgazdasági területeiből (főleg legelőbl), 200 k. h., illetve ennél nagyobb, egybefüggő területté. Ez esetben sokkal célszerűbb és ajánlatosabb, ha a területet önállóan adja bérbe a birtokosság s nem a községi területekkel, mert így maga kapja kézhez a haszonbért s egyáltalán maga rendelkezik a terület értékesítése felett.

A 200 k. holdnál nagyobb terjedelmű, tehát mindenképpen önálló vadászterületet képező erdők vadászati jogának árverés útján való értékesítését, a jelen erdőtörvény életbelépte előtt, a birtokosságok ügyviteli szabályzata szokta megállapítani. Az 1935. évi IV. t.-c. 176. §-a azonban törvényileg írja elő, hogy ezen erdők vadászati jogát nyilvános árverésen kell haszonbérbe adni. Ezen üdvös intézkedésen kívül az idézett törvény 200. §-ának 2. pontja kimondja továbbá, hogy a vadászati haszonbér szerződés megkötéséhez a földművelésügyi minister jóváhagyása szükséges, holott eddig a jóváhagyás a vármegyék közig. biz. gazd. albizottságának hatáskörébe tartozott. Fenti intézkedésekből látszik, hogy a törvényhozás maga is nagyobb fontosságúnak tartotta a birtokossági erdők vadászterületének értékesítését.

Hogy azonban a valóságban miképpen történik, főleg pedig, eddig hogyan történt a közbirtokossági erdők vadászati jogának értékesítése, az már egészen más kérdés és ehhez volna néhány szavam. A legtöbb erdőbirtokosság, — tisztelet a kivételeknek, — egyáltalán nem vette komolyan jelen törvény életbeléptéig, csak az ügyviteli szabályzatban foglalt rendelkezést s ha csak lehetett és módja volt rá, megkérülte azt. Emellett az egyes erdőhivatalok a tulajdonképpeni kezelési, erdőrendezési és egyéb munká-

juk közepette, nem mindig lehettek abban a helyzetben, hogy idejük és módjuk is lett volna az egyes birtokosságok belső ügymenetébe beletekinteni s azt közvetlen is irányítani. Ezenkívül is nem volt egészen kialakulva az ebbeli munkakör az erdőhivatalok és erdőfelügyelőségek között s mindezek következményeként e téren az egyes birtokosságoknál a legteljesebb rendellenességek alakultak ki, amiért gyakran kell most őket felelősségre vonni s a törvényes kényszereszközökkel a helyes útra terelni.

Úgy gondolom, nem szükséges bővebben magyarázgatni, miért fontos figyelemmel kíséreni és a törvény előírásait betartatni az egyes birtokosságoknál a vadászati jog értékesítése körül. Szükségessé teszi ezt röviden:

- a) a megfelelő és leglényösebb értékesítés,
- b) a vadgazdálkodási érdekek,
- c) a vadgazdálkodás helyes összeegyeztetése az erdőgazdaság érdekeivel,
- d) a különféle túlkapasok, törvényellenességek és ezek káros hatásainak elhárítása, kiküszöbölése, stb.

Az értékesítés körüli hibák legfőbb oka tulajdonképpen az egyéni és kisebb csoportos érdekek kiszolgálása mellett, az egyes birtokossági csoportoknak úgy egyéni, mint általában vadászati műveletlenége. Hogy ezen okokból kifolyólag mik fordulhatnak elő, ezt talán legjobban néhány példa fogja megvilágítani.

Akárhány erdőbirtokosság nem törődve, de talán nem is tudva az ügyviteli szabályzatban előírtakról, önálló vadászterületet képező erdejét, — mindaddig, míg ez ki nem derült, — egyáltalán nem is adta bérbe, még kevésbé árverés útján, hanem a vezető egyének maguk gyakorolták személyesen a vadászatot, vagy minden ellenérték nélkül, vagy számba nem vehető s önkényesen megállapított bérösszegért. Ezen „ősi jogon“ gyakorlókat csak nagy küzdelmek árán, sőt törvényes úton kiszabott pénz-bírsággal, a közgyűlésükön s az árverésen való államerdészeti hatósági részvétel mellett lehetett csupán a helyes útra kényszeríteni, nagyfokú duzzogásuk közben.

Az említett vadászati műveletlenség sok helyen nyilvánult az ez ügyekkel való általános nemtörődömségben, amikor is a vadászterület egyes élelmes és szenvedélyes birtokossági tagnak lett szabad zsákmánya, kik, vagy egyáltalán árverés mellőzésével, azonban közgyűlési jóváhagyással bírták potom áron a területet, vagy suba alatt tartott árverést rendeztek, de ugyancsak potom áron vadászgattak a közösség rovására.

Egyes, szem előtt levő, vagy már e téren megrendszabályozott birtokosságnál szokás volt, hogy kifogástalan levezetés és a legteljesebb nyilvánosság mellett, árverés útján adták ugyan ki a területet, ellenben ez minden körülmények között a kisé-

melt birtokossági tag kezén maradt, mert ha volt is a birtokosságtól idegen, komoly és jómódú reflektáns a területre, ez feltétlenül alul maradt, mert nincs az a bérösszeg, amire a kebelbeli rá nem ígér, abban a biztos és előre is megbeszélte tudatban, hogy azt úgysem kell soha megfizetni, mert a birtokosság részéről azt nem is kéri be senki, hiszen egészen természetes, hogy a birtokkal együtt a vadászati jog is az övéké, ez őket illeti, s így minden ellenszolgáltatás nélkül gyakorolhatják is azt. Persze, hogy ezt a jogot, mivelhogy ehhez puska, vadászjeggy, szabad idő stb. szükséges, mégis csak kivételes egyének gyakorolták a többiek rovására.

Ezen egészen fondorlatos megkerülésre tulajdonképpen nem is igen lehetett ez ideig rájönni, ha csak nem volt a birtokosság tagjai között egy-egy öntudatos tag, aki ezt az állapotot a hatóságok előtt felfedte, mert hiszen minden szabályszerűen folyt le s vagyonfelügyeleti szempontból is nyugodtan jóvá lehetett hagyni a szerződést, csak éppen hogy a vadászati bérösszeg nem folyt be soha. Ilyennemű rendellenességek a jelen törvény 200. §-a első pontjából kifolyólag, most már önmaguktól derülnek ki, a birtokosságok pénzzámadásainak kötelező felülvizsgálásánál, amikor is a bevételi oldalon a vadászberösszeg hiánya, helyesebben nem szereplése mindent elárul. A törvény ezen üdvös intézkedésének végrehajtásánál tehát a felülvizsgáló hatóságok arra is terjesszék ki figyelmüket, hogy tárgyalva van-e akár a költségvetésben, akár a pénzzámadásban a vadászati bérösszeg?

Igen gyakori az is, hogy a birtokosság minden jóindulata és megértése dacára, egyszerűen képtelen szabályosan levezetni a vadászterületnek értékesítési eljárását úgy, hogy ez mindenben meg legyen alapozva ahhoz, hogy a miniszteri jóváhagyásra fel is lehessen terjeszteni. Nem tudnak pl. összeállítani maguktól egy biztonságot nyújtó haszonbérszerződést, avagy nem hirdették meg kellően az árverést, nem hívtak össze közgyűlést az árverés eredményének letárgyalására és a bérlő elfogadására vonatkozólag, amelyek nélkül pedig a szerződést elő sem lehet terjeszteni jóváhagyásra.

Ezen esetek világosan mutatják, hogy az egyes birtokosságok nem nélkülözhetik a kezelő erdőfelügyelőségek segítségét. Az ebbeli segítség nyújtásnál mindenek felett előáll annak a szükségessége, hogy a kezelő erdőtisztek minél többet és közvetlenebbül érintkezhessenek a birtokossági testületekkel, mert így lehet legcélszerűbben, legkönnyebben elérni a fent kitűzött célt és rendet teremteni. Szinte szabályként lehet kimondani, hogy ott, ahol a kezelő tiszti személyzet idő és költségek híján nem irányíthatja közvetlen a vadászterületek értékesítési eljárását, ott hiányosságok és rendellenességek vannak, melyek előbb-utóbb

feltétlenül úgyis igényelni fogják a hatósági beavatkozást. Ezzel szemben, ahol a kezelő tisztí személyzetnek alkalma volt személyesen és közvetlen irányítani az értékesítési eljárást, úgy az előző állapotokkal szemben, ezt megtagadó feltűnő jóeredményekről lehet beszámolni. Jellemzőesetként hozom fel pl., hogy a szentgáli nemesi közbirtokosság ú. n. „Hajag“ dűlőbeli 300 kh. kiterjedésű véderdejének vadászati joga sohasem volt még eddig évi 30 pengőn felül értékesítve, de ezen bérbeadásokat eleddig mindig a birtokosság maga rendezte. Ezen évben először rendezhette meg maga az erdőfelügyelőség az értékesítést s az eddigi 30 pengő helyett 170 pengő lett az eredmény, tehát közel hatszorosáért ment el a terület, sokkal nagyobb biztonságot nyújtó szerződés mellett. Ugyanesak, pl. a tési v. urb. birtokosság 520 k. holdat kitevő erdeje, mely után eddig még soha nem kapott kézhez bérösszeget a birtokosság, (miután egymás közt árverezgettek nem fizetés mellett) az idén 600 pengőért lett kiadva egy tüzértisztnek. Ehhez hasonló kedvező eseteket a veszprémi m. kir. erdőfelügyelőség kerületében még többet is lehetne előhozni.

Sajnos, azonban a pillanatnyi helyzet az, hogy egyrészt az erdőtisztí személyzet túlterheltsége, másrészt a kiszállási költségek biánya, nem engedik meg a közvetlenebb személyes irányítást, pedig igen üdvös dolog lenne, ha a kormányzat nagyobb súlyt helyezne erre, és lehetővé tenné, hogy a kezelőtisztí személyzet, a szükség mértéke szerint, a mostaninál többet és közvetlenebbűl érintkezessen a birtokossági testületekkel, kiknek legnagyobb része még az írástól is fél s ügymenetét rendesen elvégezni nem tudja. Ehhez természetesen a jelenlegi államerdészeti tisztí létszám felemelésére és megfelelő mértékű kiszállási költségre volna szükség, már csak azért is, mert ma már nyilvánvaló, hogy az új erdőtörvény életbelépésével az államrendészeti tisztíkar teendői megsaporodtak.

Addig is azonban, míg a fent óhajtott remény teljesedésbe megy, szükség van a vadászterületek értékesítésénél olyan tevékenységre, mely a személyesebb és közvetlen irányítást némileg pótolja s legalább is az ellenőrzést megkönnyíti. Ezt lehetővé teszi egy olyan nyilvántartás, melynek bejegyzései mindenkor felvilágosítást adnak az egyes erdőbirtokosságok vadászterületének pillanatnyi helyzetéről, az értékesítési stb. dolgokban. Ezen nyilvántartás megfelelően összeállított rovatainak, minden egyes birtokosságra nézve a következőket kell számon adnia, illetve tartalmazni:

1. A vadászterület nagysága. Ezzel kapcsolatban, hogy önálló vadászterületet képez-e az erdő (esetleg birtokossági legelővel kapcsolva), avagy a községi területekkel adható csak bérbe?

2. Bérbe van-e adva egyáltalán az erdő vadászati joga?*

3. Ha bérbe van adva, milyen módon történt az értékesítés? (Árverés útján, vagy szabadkézből?)

4. A vadászati haszonbérszerződés jóvá van-e hagyva hatóságilag? Ki a jóváhagyó hatóság?*

5. Ki a bérlő?

6. Mekkora a vadászati bérösszeg?

7. A vadászbérllet kezdetének és lejártának ideje?

Ezeken kívül is minden olyan dolgot nyilván lehet ebben tartani, amelyet az illető erdőfelügyelőség még kerületére nézve jónak lát. Pl. ha megyéjében van külön nagyvadas és külön kisvadas terület, úgy ezt, avagy, hogy a területnek egyáltalán mi a vadállománya?

Ezen nyilvántartásból már az összeállítás alatt azonnal ki fog tűnni, mely birtokosságnak van szabályszerű és hatóságilag is jóváhagyott vadászati haszonbérszerződése? Ezen utóbbi körülmény kétségtelen módon való megállapításához feltétlenül szükségesnek tartom a haszonbérszerződéseket bekérni az egyes birtokosságoktól, mert a gyakorlat azt mutatja, hogy az ez iránt feltett kérdésekre nem felelnek kielégítően, éppen úgy, mint a többi kérdésre sem, ugyanezért is a nyilvántartási adatok beszerzésénél a hosszas levelezést elkerülendő, legcélszerűbb a járási erdőőr szolgálatait igénybe venni, aki a községi jegyző támogatásával az adatokat beszerezheti.

Mindazon önálló vadászterülettel rendelkező birtokosságokat, kiknek:

a) nincsen illetékes hatóságok által jóváhagyott haszonbérszerződése,

b) az ilyen szerződésük lejárt, illetve lejáróban van, fel kell szólítani, hogy intézkedjenek önálló vadászterületet képező erdejük vadászati jogának árverés útján való szabályszerű bérbeadásáról. Szabályszerűen meghirdetett és határozatképes közgyűlésükön állapítsák meg a zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverés helyét, idejét, a kikiáltási összeget, a bérlési időtartamot, a lapokban közzéteendő hirdetmény szövegét, a részletes árverési és szerződési feltételeket stb. E két utóbbit terjesszék be felülvizsgálat és jóváhagyás végett a m. kir. erdőfelügyelőség útján a közg. biz. gazd. alb.-hoz, mint vagyonfelügyeleti hatóságukhoz.

* X. birtokosság erdeje sem a községi területekkel, sem önállóan soha nem is volt bérbeadva, állítólag eddig senki nem is vadászta.

** Példa volt rá, hogy az önálló vadászterületet képező birtokossági erdő vadászati jogát a községi jegyzőség adta ki árverés útján s nem a kb. g. alb. hagyta jóvá a szerződést, hanem az alispán.

A birtokosságoknak ezen munkálatoknál lényeges segítséget nyújthatnak az egyes felügyelőségek mindjárt azzal, hogy készen mellékelnek részükre olyan egybeállítású „Vadászati haszonbér-szerződés“, továbbá „Részletes árverési feltételek“ mintát (ezeket lehet sokszorosítva készen tartani), amelyet felsőbb jóváhagyásra fel lehet terjeszteni, sőt mindjárt hirdetmény szöveget is lehet számukra küldeni s mindezeket a közgyűlésük által való elfogadásra ajánlani. Ha ugyanis ezeket teljesen a birtokosságra bízuk, úgy azt a legtöbbször úgysem lehet elfogadni, mert egyszerűen nem tudnak biztonságot nyújtó feltételeket egybeállítani, vagy pedig mellékeciókat szolgálnak ki.*** A legtöbb birtokosság egyenesen jó néven veszi, ha kész mintát kapnak, mert éppen attól szabadulnak meg, amittől legjobban félnek s melynek összeállítására gyengének érzik magukat.

Ha mindezen jószolgálat dacára, valamely birtokosság nem megfelelő, vagy egyenesen törvény és rendeletekbe ütköző feltételeket terjeszt be jóváhagyásra, úgy természetesen az erdőfelügyelőség az általa készített helyes összeállítású tervezetet nyújtja be jóváhagyásra az albizottsághoz, mely jóváhagyás után a birtokosságra kötelező. Az albizottság a jóváhagyó határozatában, amennyiben ez szükségesnek látszik, arról is gondoskodik, hogy az árverés levezetésére megbízottját küldje ki, de feltétlenül figyelmeztesse a birtokosságot árverési jegyzőkönyv vezetésére.

Az „Erdészeti Lapok“ olvasótáborába közül talán többeket érdekelhet és szolgálatot teszek vele, ha a szerkesztőség jóvoltából leközölhetek egy „Vadászati haszonbér-szerződés“-i mintát s egy „Részletes árverési feltételek“ mintát. Előbbit úgy igyekeztem összeállítani, hogy az a birtokosságoknak minél nagyobb biztonságot és több előnyt nyújtson s egyformán szolgálja úgy a vadtenyésztés, mint az erdőgazdaság érdekeit.

Részletes árverési feltételek:

A birtokosság községben 193 . . . évi hó . . . -én . . . óraker megtartandó, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen bérbeadja község határában dűlőben elterülő kh. kiterjedésű erdejének (és legelőterületének) vadászati jogát 193 . . . évi augusztus hó 1-től, 194 . . . évi július hó 31-ig terjedő 10 évre. az alábbi feltételek mellett:

1. Kikiáltási ár pengő, bánatpénz pengő.
2. Az évi haszonbér aranypengőnek megfelelő értékben fizetendő minden év augusztus hó 1-ig a birtokosság pénztárába.

*** Így pl. olyan árverési feltételeket is terjesztettek jóváhagyásra, mely kikötötte és biztosítani akarta, hogy a birtokosság az összes árverezők közül szabadon választhatja, akit ő akar más magasabb ígérő mellett is.

3. A haszonbérleti szerződés a külön megállapított haszonbérleti szerződés feltételeinek betartása, illetve elvállalása mellett köthető meg.

4. A nyilvános szóbeli átverésen részt vehetnek mindazok, akik hitelképesen igazolni tudják, hogy az elért haszonbérleti összeget saját vagyonukból, illetve jövedelmükből fedezni képesek, továbbá akiknek fegyvertartásra vagy vásárlására jogosító rendőrhatalósági engedélyük és ezenkívül az árverés idejében érvényes vadászejgyük van.

5. Szóbeli árverezők az árverés megkezdése előtt tartoznak kijelenteni, hogy az árverési és szerződési feltételeket ismerik és azoknak magukat alávetik, minek igazolásául az árverési jegyzőkönyvet is aláírni kötelesek.

6. Írásbeli zárt ajánlatokat csak akkor vesz figyelembe a birtokosság, ha:

a) azokat a szóbeli árverés megkezdéséig a birtokossági elnöknél benyújtották;

b) tisztán kivehető számjegyekkel és egyszerűen betűvel is tartalmazzák a megajánlott összeget.

c) az ajánlat összege, valamint annak borítéka kívül: „Ajánlat a birtokosság község határában dűlőben elterülő kh. erdejé vadászati jogára“ felírást tartalmazza;

d) azokat lepecsételték és megfelelő okmánybélyeggel ellátták;

e) tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

f) ha bánatpénznek az általuk megajánlott összegnek 10%-át készpénzben tartalmazzák;

g) úgy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve, lakhelye (u. p.) világosan kiolvasható.

7. Előbb a szóbeli árverést kell megtartani s ez után az írásbeli ajánlatokat felbontani.

8. Utóajánlatokat egyáltalán nem fogad el a Birtokosság.

9. Vadászbérlőnek a legmagasabb ajánlattevőt fogadjuk el, feltéve, ha személye ellen alapos és bizonyítható erkölcsi és anyagi kifogások nem merülnek fel; két egyenlő ajánlat között pedig a közös birtokosok gyűlése szabadon választhat.

10. A legtöbbet ígérőnek, illetve az elfogadott ajánlattevőnek bánatpénze visszamarad, a többi árverező bánatpénze azonban az árverés befejezése után — a visszafizetésnek az árverési jegyzőkönyvben való feljegyzése és elismerése mellett — visszafizetésre kerül. A távollevő írásbeli ajánlatot tevők bánatpénzeiket meghatalmazással ellátott megbízottjuk útján az árverés befejezése után a helyszínén is átvehetik, ellenkező esetben az írásbeli ajánlatokhoz esatolt bánatpénzből a felmerült postaköltségek levonása után fennmaradó összeget postán küldjük vissza.

11. Azon ajánlattevő, akinek ajánlatát a birtokossági közgyűlés elfogadja, az erről szóló értesítés kézbesítésétől számított 15 napon belül köteles a vadászati haszonbérleti szerződést aláírni.

12. Amennyiben az elfogadott ajánlattevő visszalépne, illetőleg a szerződést a kitűzött határidőig alá nem írná, haszonbérbeadók jogosultak az ajánlattevő veszélyére és kárára a vadászbérletet új árverés alá bocsájtani.

13. Az árverés eredménye az ajánlattevőre azonnal, bérbeadóra nézve pedig csak a felsőbb hatósági jóváhagyás után válik kötelezővé.

14. Az árverésből kifolyólag származó esetleges perek tekintetében a kir. járásbírósság illetékességét mindkét fél elismeri.

Vadászati haszonbérszerződés.

1. A vadászati haszonbérszerződés tárgya a birtokosság tulajdonát képező község határában dülő ben kat. hrsz.-ok alatt elterülő erdő (legelő) vadászati joga.

2. A haszonbérleti idő kezdődik 193 . . évi augusztus hó 1-én és tart egymásután következő 10 (tíz) éven át 194 . . év július hó 31-ig.

3. A vadászberlő a vadászati jogot csupán az 1883. évi XX. t.-c. kereitben gyakorolhatja és élővadkereskedelembre nem rendezkedhet.

4. A vadászati jog albérlete ki nem adható. Bárcázás útján a vadászat nem gyakorolható.

5. Vadászberlő az üzemterv szerint gazdálkodás ellen kifogást nem emelhet.

6. Vadászberlő felelős az általa és esetleges alkalmazottai által az erdőben (legelőterületen) okozott mindennemű kárért. Az esetleg okozott károkat az erdőben a gazdaságot ellátó-i m. kir. erdőfelügyelőség, a legelőn okozott károkat pedig a m. kir. gazdasági felügyelőség becslése alapján megtéríteni köteles, kiknek kiszállási költségeit is ez esetben viselni tartozik.

7. Az évi vadászati bérösszeg P, azaz pengő, mely minden év augusztus hó 1-ig a birtokosság elnökének kezeihez előre kifizetendő. Az első évi haszonbér azonban a jóváhagyást követő 15 napon belül fizetendő be.

8. Bérbevevő a szerződéstől csak a saját veszélyére és kárára megtartott új árverés eredményének kötelező elismerése mellett állhat el.

9. Amennyiben bérbevevő a bérösszeget minden év augusztus hó 1-ig, illetve a megállapított 15 napon belül be nem fizetné, bérbeadók jogosultak a vadászati jogot a bérbevevő kárára és veszélyére új árverés alá bocsátani.

10. A vadászati haszonbérlet másra csakis a szabályszerűen kihirdetett és megtartott birtokossági közgyűlés hozzájáruló határozata, illetve ennek felsőbb hatósági jóváhagyása mellett ruházható csak át.

11. Bérlő jogosítva van a galyszedést, gombázást stb. a hét meghatározott napjaira korlátozni és az erdőben való járástól-kelestől mindenkit eltiltani. Ezen tilalom természetesen nem vonatkozik a jóváhagyott üzemterv szerinti erdőgazdálkodással kapcsolatos teendőkre.

12. Jelen szerződésből felmerülő összes költségeket (adó, bélyegilleték stb.) bérlő tartozik fizetni.

13. E szerződési feltételeket magában foglaló haszonbérleti szerződést kettő eredeti példányban kell kiállítani, melyek közül egy a bérbeadót, egy pedig a bérletet illeti.

14. Az árverési hirdetmény díjait és az árveréssel járó költségeket a bérlő az első évi bérösszeg lefizetésével egyidejűleg köteles megtéríteni.

15. Hajtóvadászatot a vadászterület ugyanazon a részén minden évben csak egyszer szabad tartani. Köteles vadászberlő a ferítékre került haszon és káros vadakról a haszonbérleti év végén a m. kir. erdőfelügyelőséghez egy összesítő kimutatást benyújtani, ki azt a vadászati felügyelőhöz továbbjuttatja.

17. Haszonbérlő a szerződés aláírása alkalmával a jelen szerződésben vállalt kötelezettségeinek biztosítására köteles a birtokosság elnökéhez egy évi haszonbérösszegnek megfelelő óvadékot letenni. A birtokosság jogosítva van az óvadékból a haszonbérleti szerződésen alapuló bármely követelése (haszonbér, kártérítés stb.) erejéig kielégítést szerezni.

18. A letett óvadékot a birtokosság köteles azon takarékpénztárban gyümölcsözőleg elhelyezni, melyet a bérbevevő megejöl s a bérlet lejártá

után a betétkönyvet a haszonbérelőnek szerződéses kötelezettségeinek pontos teljesítése után visszaadni. A letéti kamatok haszonbérletet illetik.

19. A birtokosság a bérbeadott területnek feltűnőbb helyein felállított táblákon köteles a lakosságot figyelmeztetni, hogy ebet a vadászterületre vinni tilos, ugyancsak tilos a hasznos madarak fészkeit, tojásait pusztítani. A nyáját legeltető pásztorok kötelesek nyájőrző ebeiket térden alul érő kolonccal ellátni. A vadászberlő a vadászterületen gazdátlanul kóborló kutyát, macskát elpusztíthatja.

20. A bérterületnek a vadtenyésztésre alkalmas negyedrészt a bérlet utolsó évében pedig harmadrészt, évenként változtatva más-más helyen kiméleti területnek kell kijelölni. E kiméleti területen hasznos vadra vadászni tilos. Ha a haszonbérelő a kijelölt védterületen hasznos vadat ejt el, akkor az eleven vad mindenkor forgalmi értékét köteles a község szegényalapja (a Birtokosság pénztára) javára befizetni. Ha ezt tenni vonakodnék, bérbeadó jogosított a kártérítést haszonbérelő óvadékából levonni.

21. Az előző 20 pont értelmében a vadászterületből évenként kijelölt kiméleti védterület kiterjedését, a határok lehető pontos körülírásával a haszonbérelő legkésőbb minden év július hó 31-ig úgy a birtokosság elnökének, valamint a m. kir. erdőfelügyelőségnek tartozik előre bejelenteni.

22. A bérelő által a bérlet tartama alatt esetleg létesített vadászati be rendezések (vadetetők, szók, magasles, vadász kunyhó, vadász ház stb.) a bérlet lejárt után, mint az ingatlan tartozéka, minden ellenszolgáltatás nélkül fog átmenni a birtokosság tulajdonába.

23. A haszonbérbeadó birtokosság és ennek hivatalos közegei (elnök, gazda, erdőőr, erdőkerülő) a vadállomány fenntartására, valamint a kijelölt védterület pihentetésére való tekintettel és általában jelen haszonbérleti szerződés feltételeinek megtartása felett kötelesek szigorú felügyelet és ellenőrzést gyakorolni. Fenti értelemben való ellenőrzésre a-i m. kir. erdőfelügyelőség személyzete is jogosult.

24. Jelen szerződés bérelőre nézve aláírás után azonnal, míg a birtokosságra nézve a felsőbb hatósági jóváhagyás után kötelező.

25. Jelen szerződésből folyó mindennemű vitás és peres ügyekre nézve a-i kir. járásbírótság illetékességét mindkét fél elismeri.

Egészen természetes, hogy ezen haszonbér szerződés nem lehet minden területre beváló merev forma, mert gyakran a viszonyok mást kívánnak. Így pl. ha az önálló vadászterület kisebb terjedelmű, akkor a 20. és 21. pontokban kikötött vadkiméleti területtől el lehet tekinteni és pedig apróvadás területnél 400—450 k. holdon alul, nagyvadás területnél 800—1000 k. holdon alul. Sok minden függ a mellékkörülményektől is. Milyen a környező területek vadállománya? Megtelepült-e a vad vagy megtelepedőben? Atvonuló-e vagy állandó? stb. Ahol úgyis kevés a vad, ott nagyobb kiméletet kell a vad számára biztosítani, ahol viszont sok a vadkár és az erdősítések igen ki vannak téve a vad pusztításainak, ott az erdőnek kell védelmet nyújtani, azáltal, hogy ne korlátozzuk tulságosan a vadászatot.

A bérleti idő kezdetét és lejártát illetőleg semmiféle egyöntetűség nem tapasztalható a birtokosságoknál, így ezt is az erdőfelügyelőségek vannak hivatva szabályozni s pedig legegyszerűbb, ha ezzel a vadászati évhez alkalmazkodunk, mely kezdődik aug. hó

1-ével és végződik júl. hó 31-én. Így esonka évek nem lesznek és minden zökkenés nélkül válthat bérlőt a terület. Ugyancsak nincs egyöntetűség a bérleti időtartamban, melyek sokszor egészen szélsőesek az egyes birtokosságoknál. Régebben általánosságban mégis a 6 év volt a szokásos időtartam, különösen a községi bérterületeknél. Ujabban inkább 10 évre kötik a szerződéseket, ami azért jobb, mert a bérlő nem törekszik úgy a vadállomány kihasználására s nyugodtabban eszközölhet befektetéseket és vadászati berendezéseket, mint pl. vadtelepítést, szótot, vadetetőt, magaslest, vadászházat stb. Ezek miatt tehát ez utóbbit lehet jobban ajánlani.

Mindezek előadásával céлом volt a hivatalos ügykezelést szolgálni, a birtokosságok anyagi előnyét és biztonságosabb gazdálkodását fokozni, s a gyakran ellentétben álló erdőgazdaság és vadgazdálkodás érdekeit összeegyeztetni.

*

Die Verwertung des Jagdrechts der unter staatlicher Verwaltung stehenden Wälder. Von S. Rohosy.

Die Verpachtung des Jagdrechts jener Wälder, die in staatlicher Verwaltung stehen (Gemeinden, Körperschaften usw.), soll unbedingt unter staatlicher Aufsicht erfolgen, da der Pachtzins heute eine nicht geringfügige Einnahme für den Verpächter bedeutet und es unbedingt verhindert werden muss, dass die materiellen Interessen der Körperschaft, — wie es oft der Fall war, — Schaden erleiden.

Es ist gesetzliches Recht und Pflicht der kgl. ung. Forstinspektore die Verpachtung in jeder Hinsicht zu überwachen, damit alle materiellen Fragen mit jenen der Forst- und Jagdwirtschaft in Einklang gebracht werden. Am zweckmässigsten ist es also, wenn sie die Versteigerung persönlich leiten und dadurch die obigen Grundlagen für den Vertrag sichern. Ist dies nicht möglich, so erscheint es als wünschenswert, einen den Verhältnissen am besten entsprechenden Pachtvertragsentwurf anzufertigen und diesen, mit den Versteigerungsbedingungen zusammen, bei Zeiten der betreffenden Körperschaft zuzusenden.

*

La concession du droit de chasse dans les forêts soumises au régime de l'État, par S. Rohosy.

En concédant le droit de chasse dans les forêts communales et corporatives, soumises au régime de l'État, il est très important que l'État exerce un contrôle pour couper court aux abus. Les inspecteurs forestiers r. h. font donc bien de diriger personnellement l'adjudication; si cela n'est pas possible, ils devraient au

moins rédiger le contrat de concession et l'envoyer avec les conditions d'adjudication aux collectivités intéressées.

*

The exploitation of the hunting and shooting rights of forests under State administration. By S. Rohosy.

It is exceedingly important that the State should exercise control over the renting of the hunting and shooting rights of village and corporate forests under State administration, to avoid any possible abuses.

The Roy. Hung. Forest Inspectors should as far as possible personally supervise the auctions but, if that is impossible, they should at least prepare and send, at the same time as the auction conditions, draft rental agreements.

